

Ehta HOIVA

Lääkehoitosuunnitelma

Ehta Hoiva Oy

Anne Karhunen, Virpi Jauhiainen, Meri-Tuulia Koskinen | 7.11.2021 Kuopio

1. JOHDANTO	2
2. LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA VAATIMUSTASO	3
2.1 Toiminta- ja työyksikön kuvaus	3
2.2 Lääkehoidon vaatimustaso ja toteuttamistavat	3
2.3 Lääkäripalvelut	4
3. LÄÄKEHOITON LIITTYVIEN RISKIEN TUNNISTAMINEN JA NIIHIN VARAUTUMINEN	5
3.1 Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	5
3.2 Riskialttiit lääkkeet	6
3.2 PKV- ja huumausainelääkkeet sekä lääkkeiden väärinkäyttötilanteet	10
4. HENKILÖSTÖN LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO	12
5. LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN	12
6. LÄÄKEHOIDON PROSESSI	13
6.1 Lääkkeen hankkiminen, säilyttäminen ja hävittäminen	13
6.2 Lääkkeiden ja dokumentointi	14
6.3 Lääkkeiden vaikutuksen seuranta	15
6.4 Lääkehoidon lopettaminen	16
6.5 Yhteistyö muiden yksiköiden kanssa	16
6.6 Asiakkaan ja läheisen ohjaaminen	16
7. SEURANTA- JA PALAUTEJÄRJESTELMÄ	17
7.1 Haitta - ja vaaratapahtumien seuranta	17
7.2 Lääkkeiden ja rokotteiden haittavaikutuksista ilmoittaminen	17
7.3 Lääkkeiden tuotevirheistä ja lääkeväärennöksistä ilmoittaminen	17
7.4 Asiakaspalautejärjestelmä	18
7.5 Asiakkaan tai omaisen ohjeistus ongelmatilanteissa toimimisessa	18
7.6 Lääkitysturvallisuusauditointi	18
8. LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN LIITTEET	19

1. JOHDANTO

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut Turvallinen lääkehoito-oppaan lääkehoitosuunnitelman laatimiseen 2021:6. Yrityksessä lääkehoitosuunnitelma on keskeinen osa lääkehoitoa toteuttavien henkilöiden perehdytyksessä, ja sen tarkoituksena on taata turvallinen lääkehoito ja työntekijöiden yhteiset käytännöt kaikkien asiakkaiden kohdalla. Ehta Hoiva Oy:n kotisairaanhoidon- ja hoivapalveluiden lääkehoitosuunnitelmassa on hyödynnetty ja käytetty lähteenä Turvallinen lääkehoito-opasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa lääkehoitoa toteuttavat ensisijaisesti lääkehoitoon koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt.

Lääkehoidon ja lääkkeiden käytön tarkoitus on sairauksien oireiden lievitys siinä määrin kuin se on mahdollista, sekä oireiden ehkäisy ja parannus. Turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti toteutettu lääkehoito on osa potilasturvallisuutta ja asiakkaan saaman palvelun laatua. Erityisesti iäkkäiden ihmisten yksin kotona asuessa sairaanhoitajan sekä lähihoitajan turvallisesti toteuttama lääkehoito on erityisen tärkeää.

Lääkehoidon osaaminen perustuu koulutukseen ja käytännön osaamiseen, perehdyttämiseen, kokemukseen sekä täydennyskoulutukseen.

Toimintaperiaatteena on asiakkaan omatoimisuuden tukeminen ja jäljellä olevien voimavarojen ylläpitäminen, jotta asiakkaan kotona asuminen voisi jatkua mahdollisimman pitkään. Turvallinen lääkehoito on osa kokonaisvaltaista hoitoa.

Lääkehoitosuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vähintään vuoden välein tai useammin, mikäli yrityksen toiminnassa tapahtuu muutoksia.

2. LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA VAATIMUSTASO

2.1 Toiminta- ja työyksikön kuvaus

Yritys tuottaa sekä tilapäistä että säännöllistä kotipalvelua ja kotisairaanhoidon palvelua eri ikäisille asiakkaille heidän kotonaan. Yrityksen asiakkaiden sairauksien ja lääkkeiden määrä, sekä toimintakyky, ikä, hoidon ja lääkityksen tarve ovat yksilöllisiä. Palveluita tuotetaan pääsääntöisesti aamu-, päivä- ja ilta-aikaan, mutta tilapäisesti yritys voi tarjota yksittäisille asiakkaille palveluita myös yöaikaan. Yrityksen asiakasmäärät ovat vaihtelevia riippuen palveluiden kysynnästä, yrityksen resursseista ja asiakkaiden palvelu- ja hoitotarpeesta.

Hoito- ja palvelusuunnitelma tehdään aina asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa tai läheisten kanssa vastaamaan asiakkaan sen hetkisiä tarpeita.

Yrityksessämme työskentelee yksi sairaanhoitaja, yksi sairaanhoitaja/terveydenhoitaja ja yksi lähihoitaja. Lääkehoidon toteutus on päivittäistä tai lähes päivittäistä riippuen asiakkaiden tarpeista.

2.2 Lääkehoidon vaatimustaso ja toteuttamistavat

Yritys tuottaa palveluita asiakkaiden kotona, joten lääkkeiden valikoima, annostelutapa ja annostelureitti vaihtelevat asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Lääkityksenä voivat olla enteraalisesti tai paraenteraalisesti annosteltavia lääkkeitä, kuten ihovoiteita, inhalaattoreita, silmätippoja, korvatippoja, peräpuikkoja, lääkelaastari, suunkautta annosteltavia tabletteja tai suihkeita, ihon alle pistettäviä, lihakseen pistettäviä ja laskimoon annosteltavia lääkkeitä.

Yrityksen on mahdollista tuottaa sekä perustason lääkehoitoa että vaativan tason sairaanhoidollista lääkehoitoa. Lääkehoitoon osallistuvat lääkeluvalliset lähihoitaja, sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja. Kaikilla kolmella hoitajalla on vähintään perustason lääkinnällinen osaaminen ja lupa. Vaativaa sairaanhoidollista lääkehoitoa toteuttaa sairaanhoitaja, esimerkiksi lihakseen annosteltava lääkitys.

Aamu- ja iltavuorossa on aina ainakin perustason lääkehoitoa toteuttava hoitaja. Sairaanhoitajan/terveydenhoitajan resurssi on käytettävissä asiakastarpeen mukaan niin arkisin kuin viikonloppuisin vähintään aamuisin ja/tai iltaisin. Tilapäisesti lääkehoitoa voidaan toteuttaa tarvittaessa myös yöaikaan, mikäli asiakkaan akuutin sairauden hoito sitä vaatii.

2.3 Lääkäripalvelut

Yrityksen vastuulääkärinä toimii neurologian erikoislääkäri Ossi Nerg. Vastuulääkäri hyväksyy lääkehoitosuunnitelman ja sillä tasolla valvoo lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuutta yrityksessä. Potilaan tai asiakkaan lääkehoidosta vastaa kuitenkin hänen oma hoitava lääkäriinsä.

Yritys ei toistaiseksi vielä tarjoa lääkäripalveluita, lääkäripalveluita suunnitellaan tarjottavaksi vuoden 2022 aikana.

3. LÄÄKEHOITOON LIITTYVIEN RISKIEN TUNNISTAMINEN JA NIIHIN VARAUTUMINEN

3.1 Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Riski	Miten varaudutaan
Riski lääkkeiden jakotilanteissa: Lääke on eri kauppanimellä kuin lääke lääkelistassa.	Lääke vastaavuus tarkistetaan lääketietokeskuksen mobiiliversiosta. Lääkkeiden tunnistuksessa voi käyttää apuna anjakuvat.apteekkariliitto.fi
Lääkkeiden puuttuva kaksoistarkastus	Jaetut/annettavat lääkkeet tulee tarkistaa ja tunnistaa ennen kuin ne annetaan potilaalle.
Asiakas sylkee annetut lääkkeet pois suustaan tai ei suostu niitä ottamaan.	Tuemme asiakasta hoitomyönteisyyteen ja näin ennakoimaan haasteelliset tilanteet. Tällä pyrimme välttämään tilanteita, jossa asiakas joko ei suostu ottamaan lääkkeitä, tai sylkee ne pois suustaan. Tarvittaessa olemme yhteydessä muualle terveydenhuoltoon esimerkiksi terveyskeskukseen tai muuhun hoitavaan tahoon.

3.2 Riskialttiit lääkkeet

Lääke	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi
Antikoagulantit, antitrombootit esimerkisi Klexane, insuliinit opioidit,	Yliannostus voi johtaa kuolemaan	Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Mikäli lääkitysohjeessa on epäselvyyttä tai potilaan voinnissa on tapahtunut muutos, konsultoidaan aina hoitavaa lääkäriä ennen lääkkeen antamista.
Antikoagulantit, sytostaatit, klotsapiini, vahvat opioidit	Vakavia haittoja voi syntyä jo hoitoannoksilla	Uusien lääkitysten kohdalla seuranta toteutetaan ohjeen mukaan lääkkeen oton jälkeen. Kotihoidossa ei aloiteta uusia vakavan riskin lääkkeitä ilman asianmukaista valvontaa. lääkkeen annostelu asiakkaalle pyritään toteuttamaan kotikäynnin alkuvaiheessa, jolloin seuranta voidaan toteuttaa muiden toimenpiteiden ohella.

<p>Parasetamol</p>	<p>Vakavia haittoja voi ilmaantua hyvin nopeasti hoitoannoksen ylityttyä</p>	<p>Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Muistisairailta asiakkailla tulee lääkkeet säilyttää aina lukollisessa lääkekaapissa, jotta lääkkeiden yliannostuksia tai poikkeamia ei pääsisi asiakkaan omasta toimesta tapahtumaan.</p>
<p>Bisfosfonaatit esimerkiksi alendronaatti, ja depot-muotoiset opiaatit pureskeltuina</p>	<p>Virheellinen antotapa aiheuttaa vakavia haittoja</p>	<p>Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Muistisairailta tai muilla riskiasiakkailla tulee lääkkeet säilyttää aina lukollisessa lääkekaapissa, jotta lääkkeiden yliannostuksia tai poikkeamia ei pääsisi asiakkaan omasta toimesta tapahtumaan. Mikäli asiakkaan ei ole mahdollista ottaa lääkettä turvallisesti oikealla annostelutavalla konsultoidaan hoitavaa lääkäriä mahdollisuudesta vaihtaa lääke- tai tablettimuotoa, jotta turvallinen lääkehoito voisi toteutua.</p>

<p>Kaikki harvoin annettavat injektiot ja niiden antovälineet</p>	<p>Erikoinen antotapa altistaa lääkityspoikkeamille</p>	<p>Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa ja ohjeet tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Mikäli lääkkeen antaja on epävarma lääkityksen annostuksesta, käyttökuntoon saattamisesta tai antotavasta, hän konsultoi esimerkiksi terveyskeskusta, erikoissairaanhoidon tai muuta tahoa turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi.</p>
<p>Kaikki infuusiona ja injektiona annettavat lääkkeet</p>	<p>Lääkkeen anto edellyttää aseptisia olosuhteita</p>	<p>Lääkehoitoa toteuttaa vain koulutettu, lääkeluvat omaava, kokenut sairaanhoitaja, jolle lääkkeen käyttökuntoon saattaminen ja aseptinen käsittely ja annostelu on tuttua.</p>
<p>Solunsalpaaja</p>	<p>Lääke voi aiheuttaa haittoja myös lääkkeen antajalle/käsittelijälle</p>	<p>Lääkehoitoa toteuttaa vain koulutettu, lääkeluvat omaava, kokenut sairaanhoitaja, jolle lääkkeen käyttökuntoon saattaminen ja turvallinen käsittely ja annostelu on tuttua. Solunsalpaajia käsiteltäessä lääkehoitoa toteuttava käyttää asianmukaisia suojavälineitä. Solunsalpaajia ei saa käyttää raskaana ollessa.</p>

<p>Metformiini, tulehduskipulääkkeet</p>	<p>Potilaan tilapäinen kuivuma voi altistaa vakavalle haittavaikutukselle</p>	<p>Potilaan kunto ja vointi tarkistetaan aina ennen lääkkeen antoa. Mikäli lääkkeen antaja on epävarma tai huolissaan potilaan voinnista, hän konsultoi terveyskeskusta tai tarpeen mukaan ensihoitoa. Lääkettä ei anneta, mikäli lääkkeen antaja havaitsee kuivumaa.</p>
<p>Antikoagulantit, elinsiirron jälkeisen hyljinnän estolääkkeet, insuliinit</p>	<p>Lääkkeen unohdus tai liian iso annos voi johtaa vakavaan haittaan tai jopa kuolemaan</p>	<p>Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa ja ohjeet tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Lääkkeitä antaa vain koulutettu, luvan saanut hoitaja.</p>
<p>Varfariini, Marevan, Klotsapiini</p>	<p>Lääkkeen käyttö edellyttää turvallisuuksyistä tarkkaa laboratorioseurantaa</p>	<p>Lääkkeen nimi, käyttötarkoitus, annostus ja antotapa ja ohjeet tarkistetaan aina ennen lääkkeen antamista asiakkaalle. Mikäli lääkkeen antaja on epävarma tai huolissaan potilaan voinnista tai lääkemannoksesta, hän konsultoi terveyskeskusta tai tarpeen mukaan ensihoitoa.</p>

Penisilliinit, sulfonamidit, biologiset lääkkeet	Lääke voi aiheuttaa usein vakavia allergisia reaktioita	Asiakkaan vointia seurataan lääkkeen antamisen jälkeen vähintään 15 minuuttia tai erillisen ohjeen mukaan, esimerkiksi toteuttamalla lääkehoito ensimmäisenä toimenpiteenä kotikäynnillä, jolloin muita hoitotoimia toteuttaessa voidaan seurata lääkevastetta ja lääkereaktioita. Mikäli lääke on asiakkaalle uusi, pidennetään seuranta aikaa.
Digoksiini	Pulssin lasku, sydämen rytmihäiriöt	Lääkettä annosteltaessa potilaan vointia tulee seurata mahdollisten yliannostus oireiden havaitsemiseksi.

Lääke vastaavuus voidaan tarkistaa Pharmaca Fennica mobiilisovelluksesta, lääketietokannasta.

Lääkkeiden tunnistuksessa voi myös käyttää anjakuvat.apteekkariliitto.fi jossa lääkkeistä löytyy kuvat.

3.2 PKV- ja huumausainelääkkeet sekä lääkkeiden väärinkäyttötilanteet

Pakkauskohtaista kirjanpitoa huumauslääkkeille toteutetaan niiden asiakkaiden kotona, joissa asiakkaan lääkitykseen kuuluu PKV- tai huumausainelääkkeitä ja lääkkeisiin on pääsy ainoastaan yrityksen työntekijöillä. Huumausainelääkkeitä ei pääsääntöisesti jaeta valmiiksi asiakkaan dosettiin vaan PKV-lääkeluvan omaava hoitaja antaa lääkkeen lääkkeenanto tilanteessa. Lähihoitaja voi jakaa ja annostella

PKV-lääkkeitä luonnollista tietä. Lääkkeen annostelutilanteessa hoitaja kirjaa lääkkeen annon huumausainelääkkeen kulukorttiin. Mikäli asiakkaan lääkejaosta vastaa apteekin annosjakelu, tällöin apteekki huolehtii huumausainelääkkeiden kirjanpidosta. Kulukorttina on käytössä Turvallinen lääkehoito oppaan liite 5 tai apteekin kautta tuleva kulukortti.

Mitkään asiakkaiden lääkevalmisteiden käyttö ei ole henkilökunnalle sallittua. Väärinkäyttötilanteiden esille tullessa puututaan asiaan viipymättä ja tehdään rikosilmoitus. Lääkkeiden väärinkäytön ilmeneminen on peruste työsuhteen purkamiseen.

3.3 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Lääkehoidon haitta- ja poikkeamatilanteessa suoritetaan seuraavat välittömät toimenpiteet:

- Varmistetaan asiakkaan/potilaan välitön turvallisuus, hälytetään tarvittaessa apua, otetaan yhteyttä hoitavaan lääkäriin ja akuutissa tilanteessa myös päivystykseen tai hätäkeskukseen.
- Tehdään mahdolliset vaaran poistavat tai korjaavat toimenpiteet, varmistetaan hengityksen ja verenkierron riittävyys ja ryhdytään tarvittaessa elvytystoimiin.
- Selvitetään haitta- tai poikkeamatilanteen aiheuttanut lääkeaine ja annos.
- Huuhdellaan vedellä, jos ainetta on joutunut silmään tai iholle.
- Hiukankin epäselvissä tilanteissa otetaan aina yhteyttä Myrkytystietokeskukseen p. 0800 147 111.

(Lähde Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen)

Lääkepoikkeamista ilmoitetaan aina välittömästi potilaalle, tarpeen mukaan potilaan omaisille tai läheisille sekä muille potilaan hoitavalle taholle. Poikkeamat kirjataan potilastietojärjestelmään. Tarpeen mukaan konsultoidaan ensihoitoa tai terveyskeskuksen lääkäriä ja toimimme tilanteissa näiden ohjeiden mukaan.

4. HENKILÖSTÖN LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO

Yrityksen lääkehoidon toteutuksen valvonnasta vastaa sairaanhoitaja Anne Karhunen. Yrityksen vaativasta lääkehoidosta vastaa sairaanhoitajat Anne Karhunen ja Meri-Tuulia Koskinen. Peruslääkehoidosta vastaa lisäksi lähihoitaja Virpi Jauhiainen.

5. LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Yrityksen kaikilla työntekijöillä on sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus ja Valviran myöntämät ammattioikeudet.

Lääkehoidon osaamista varmistetaan kolmen (3) vuoden välein suorittamalla Lääkeosaamisen verkkotenttien osa-alueet (LoVe) ja antamalla tarvittavat näytöt lääkehoidon valvonnasta vastaavalle sairaanhoitajalle.

Yrityksen sairaanhoitajan tulee suorittaa seuraavat LoVe-tentit ja tentin sisältämät laskut: LOP sis. PKV ja ROKOTUS, IV, GER1, GER2, KIPU1, KIPU2. Lähihoitajan tulee suorittaa seuraavat Love-tentit LOP sis. PKV, GER1, GER2, KIPU1.

Sairanhoitajan tulee suorittaa seuraavat näytöt: P.o. lääkkeiden jakaminen dosettiin x 3. I.v. konsentraatin laimentaminen ja antaminen x 3. I.v. lääkkeen antaminen infuusiona onnistuneesti x 3. I.v. kanylointi perifeerinen laskimokanyyli x 3. Voimassa olevan lääke

Lähihoitajan tulee suorittaa seuraavat näytöt: P.o. lääkkeiden jakaminen dosettiin x 3. S.c. lääkkeiden antaminen asiakkaalle x 3. Voimassa olevien lääkelupien uusimisessa tulee suorittaa näytöt x 1.

Yrityksessä ei tällä hetkellä työskentele muita kuin yrityksen perustajajäsenet. Mikäli yritykseen palkataan työntekijöitä, perehdytetään työntekijä kotipalvelussa ja kotisairaanhoidon palvelussa toteutettavaan lääkehoitoon. Perehdytykseen sisältyy lääkehoitosuunnitelman läpikäyminen joko yhdessä työntekijän kanssa tai niin, että työntekijällä on mahdollisuus perehtyä siihen työaikana ja kuitata suunnitelma

luetuksi. Perehdytyksen yhteydessä käydään läpi lähihoitajan ja sairaanhoitajan lääkeosaamisen vaatimukset, vaadittavat koulutukset ja näytöt, lääkehoidon toteutuksen käytännöt asiakkaan kotona, toimintaohjeet ongelmatilanteissa tai lääkepoikkeama tilanteessa tai muussa lääkehoidon vaaratapahtumassa. Uusi työntekijä saa toteuttaa lääkehoitoa itsenäisesti vasta kun em. Lääkeluvat ja näytöt ovat suoritettu hyväksytysti ja lääkehoitoa on toteutettu valvotusti perehdytyksen aikana.

Uusi työntekijä, jolla LoVe-tentit ovat voimassa, ei tarvitse uusia tenttejä. Lääkehoitoosaamisen näytöt x 1 vaaditaan kaikilta uusilta rekrytoitavilta työntekijöiltä. Mikäli uuden työntekijän lääkeluvat ovat ehtineet vanhentua, toimitaan kuten uusien lääkelupien kohdalla.

6. LÄÄKEHOIDON PROSESSI

6.1 Lääkkeen hankkiminen, säilyttäminen ja hävittäminen

Lääkäri määrää asiakkaalle lääkkeet ja asiakas saa siitä sähköisen reseptin Kantapalveluun. Lääkkeet voi noutaa apteekista joko asiakas itse, omainen tai muu valtuutettu henkilö. Asiakas säilyttää lääkkeet kotona tarkoituksen mukaisessa lääkekaapissa tai muussa siihen tarkoitukseen soveltuvassa paikassa, muistisairaiden tai lasten ulottumattomissa. Tarvittaessa lukitussa lääkekaapissa.

Lääkkeet säilytetään omissa pakkauksissaan, oikeassa lämpötilassa ja valolta suojattuna. Säilytys ja käsittelyohjeet tarkistetaan aina pakkauskohtaisesti. Avatut silmätipat, voiteet, insuliinit ja muut valmisteet, joiden säilyvyys avattuna on rajattu, merkitään selvästi käyttöönotto päivämäärä ja viimeinen käyttöpäivä.

Asiakkaan kotona on aina ajantasainen lääkelista kotihoitokansiossa. Lääkelista tarkistetaan säännöllisin väliajoin tai aina kun tulee muutoksia lääkitykseen.

Rokotteet haetaan tarvittaessa asiakkaan Kela-kortilla apteekista, mikäli rokote on omakustanteinen. Reseptin rokotteelle asiakas saa joko soittamalla itse

terveyskeskukseen tai hoitajan soittamana ja pyytämällä resepti asiakkaan terveyskeskuksen lääkäriltä tai kotihoidon lääkäriltä. Mikäli rokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan, rokote haetaan sairaala-apteekista tai terveyskeskuksen lääkikeskuksesta.

Vanhentuneen ja käytöstä poistetut lääkkeet hävitetään viemällä ne avoapteekkiin.

6.2 Lääkkeen jakaminen, käyttökuntoon saattaminen, tarkistaminen, antaminen ja dokumentointi

Lääkkeet jaetaan ja saatetaan käyttökuntoon tarkkuutta, huolellisuutta ja aseptiikan periaatteita noudattaen. Lääkehoitoa toteuttavan tulee tietää eri lääkevalmisteiden antotavat, lääkkeen käyttötarkoitus, mahdolliset riskitekijät ja asianmukainen sekä turvallinen käyttö esimerkiksi saako tablettimuotoisen lääkkeen puolittaa, murskata tai pureskella. Lääkkeiden jakamista varten varataan aikaa ja rauhallinen paikka. Jaetut lääkkeet tarkistetaan kahteen kertaan jakamisen yhteydessä ja aina ennen lääkkeen antoa asiakkaalle. Tällä pyritään varmistamaan turvallisen ja oikean lääkehoidon toteutus oikealla asiakkaalle.

Lääkettä annettaessa asiakkaalle turvallisesta, tulee varmistaa: oikea asiakas, oikea lääke, oikea annos, oikea antoaika ja oikea antotapa.

Dosettiin merkitään asiakkaan koko nimi ja syntymäaika ja varmistetaan aina ennen lääkkeiden jakamista, että lääkelista on ajan tasalla.

Asiakkaalla voi olla myös käytössä apteekista valmiiksi saatuja annosjakelun pusseja. Koneellisen annosjakelun kautta tulleet lääkkeet on kaksoistarkistettu annosjakelun yhteydessä. Lääkkeen antaja tarkistaa lääkkeet siitä huolimatta.

Asiakkaan lääkelista tulee olla ajantasainen, siitä tulee käydä ilmi lääkityksestä vastaavan lääkärin nimi, päivämäärä ja milloin lääkitys on viimeksi tarkistettu. Lääkelistasta tulee käydä ilmi lääkkeiden nimet, niiden käyttötarkoitus, annos sekä anto ajankohdat, jolloin kutakin lääkettä tulee ottaa. Myös mahdolliset taudit lääkityksessä tulee huomioida. Epäselvyydet lääkityksessä, esimerkiksi tilanteessa,

jossa asiakas on ollut sairaalahoidossa, varmistetaan asiakkaan lääkityksen ajantasaisuus ennen lääkityksen aloittamista.

Potilaan ajantasainen lääkitys merkitään asiakkaan tietoihin potilastietojärjestelmään. Käynnillä toteutunut lääkehoito kirjataan potilastietojärjestelmään jokaisen käynnin yhteydessä. Uusi tai muuttuva lääkemääräys kirjataan asiakkaan tietoihin potilastietojärjestelmään viipymättä ja huolehditaan ajantasainen lääkelista myös asiakkaan kotihoidonkansioon

Rokotuksia yrityksessämme voi antaa rokoteluvat omaava sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja. Rokotusten toteuttamisessa toteutetaan samaa turvallisuus periaatetta kuin lääkehoidossa yleensäkin. Rokotuksia antaessa tulee tietää rokotusten toteutuksen erityispiirteet, joita ovat muun muassa rokotteiden mahdolliset haittavaikutukset, eri rokotevalmisteiden annosteluvälit, rokotusten jälkeinen seuranta-aika ja rokotesarjan aikataulutus sekä oikea antotapa.

6.3 Lääkkeiden vaikutuksen seuranta

Potilas- ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta on tärkeää osata seurata lääkehoidon vaikuttavuutta yhdessä omaisten ja hoitajien toimesta. Asiakkaan voinnissa voi huomata joko positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia, esimerkiksi selkeästi virkeämpi, kivut ovat poistuneet, sekavuutta, väsymystä, kaatuilua, tai muuta tavallisesta poikkeavaa käytöstä. Jos lääkkeen vaikutus selvästi heikentää asiakkaan vointia, ollaan välittömästi yhteydessä asiakasta hoitavaan lääkäriin. Työntekijällä tulee olla valmius/ osaaminen toimia myös äkillisissä komplikaatiotilanteissa.

Lääkkeen vaikutukset ovat yksilöllisiä ja muuttuvat iän myötä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää iäkkäiden lääkitykseen.

Joidenkin lääkkeiden vaikuttavuutta voidaan arvioida esimerkiksi verikokein. Tällaisia lääkkeitä ovat mm. verensokeria alentavat lääkkeet, antikoagulantit eli verta ohentavat lääkkeet ja epilepsialääkkeet. Verenpainelääkkeen vaikutusta seurataan puolestaan verenpaineen mittaamisen avulla.

Lääkkeiden vaikutusten seuranta kirjataan potilastietojärjestelmään.

6.4 Lääkehoidon lopettaminen

Lääkehoidon lopettamisesta vastaa asiakkaan hoidosta vastaava lääkäri. Hoitajan tehtävä on varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt syyn lääkityksen lopettamiseen. Huolehditaan, että jokainen asiakasta hoitava taho tietää lääkityksen lopettamisesta, tai asteittaisesta lopettamisesta, mikäli kyse on muusta kuin määräaikaisesta lääkemääräyksestä. Huolehditaan potilaan voinnin seurannasta myös lääkehoidon päätyttyä. Mikäli lääkkeen lopettaminen johtuu yliherkkyysoireista, tulee varmistaa, että asia kirjataan potilaan riskitietoihin.

6.5 Yhteistyö muiden yksiköiden kanssa

Lääkehoitoa toteuttaessa tehdään yhteistyötä muiden yksiköiden kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Siinä määrin mitä asiakkaalta on tietojen suostumuslomakkeella saatu. Yhteistyötahoja voivat olla apteekki, terveyskeskus, sairaala, yksityiset lääkäriasemat tai kunnan kotihoito. Hyvällä yhteistyöllä pyritään varmistamaan lääkehoidon jatkuvuus ja turvallisuus. Hätätilanteessa potilaslaki antaa luvan poiketa tietojen luovuttamisesta esimerkiksi tajuttoman potilaan jatkohoitoon liittyvissä asioissa.

Huolehditaan, että asiakkaan kotona on aina ajan tasalla oleva lääkelista, jonka hän voi tarvittaessa ottaa mukaan sairaalaan tai muualle lähtiessään. Sähköisessä potilastietojärjestelmä on myös aina ajan tasalla oleva lääkelista.

6.6 Asiakkaan ja läheisen ohjaaminen

Asiakasta ohjataan lääkevalmisteen turvallisessa käytössä. Erityisen tärkeää on ohjata asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeen käyttöön, jos asiakkaalle aloitetaan uusi lääkitys tai hän ei itse käy apteekista lääkettä hakemassa, mutta kuitenkin huolehtii itse lääkkeen otosta. Asiakkaan tai hänen lääkehoidostaan vastaavan omaisen ja hoitajan tulee tuntea keskeiset lääkityksessä huomioivat asiat.

Asiakkaan kanssa käydään läpi ja tarvittaessa hänen omaistensa kanssa läpi lääkkeen käyttötarkoitus, annosteluohjeet ja käyttöaika, säilytysohjeet, lääkkeen mahdolliset erityispiirteet esimerkiksi, jos lääke täytyy ottaa tyhjään mahaan.

Asiakkaalle kerrotaan, kuinka lääke vaikuttaa ja kuinka lääkkeen vaikutusta seurataan, ja mitkä ovat lääkkeet yleisimmät haittavaikutukset. Varmistetaan, että asiakas ymmärtää ohjatun asian.

7. SEURANTA- JA PALAUTEJÄRJESTELMÄ

7.1 Haitta - ja vaaratapahtumien seuranta

Lääkkeisiin liittyvä haitta- ja vaaratapahtuma kirjataan aina poikkeamana potilastietojärjestelmään, sekä yrityksen omalle haitta- ja vaaratapahtuma lomakkeella anonymisti. Poikkeamatilanteet käsitellään viikoittaisessa tiimi palaverissa ja pohditaan, miten tilanne olisi jatkossa ennaltaehkäistävässä.

7.2 Lääkkeiden ja rokotteiden haittavaikutuksista ilmoittaminen

Ilmoitukset lääkkeiden haittavaikutuksista tehdään Fimealle. Erityisesti vakavat ja odottamattomat haittavaikutukset tulee ilmoittaa. Rokotteita koskevat haittavaikutukset ilmoitetaan myös Fimealle. Ilmoituksen voi tehdä joko sähköisesti tai Fimean ilmoituslomakkeella.

7.3 Lääkkeiden tuotevirheistä ja lääkeväärennöksistä ilmoittaminen

Lääkkeiden tuotevirheilmoitukset tehdään puhelimitse Fimealle numeroon 029 522 3202. Suullisesti annettu ilmoitus on tehtävä myös kirjallisena sähköpostiosoitteeseen tuotevirheet@fimea.fi

Lääkeväärennöksistä ilmoitetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen. Ilmoitus on tehtävä suullisesti ja kirjallisesti. Ohjeet ilmoituksen tekemiseen löytyvät Fimean verkkosivuilta, fimea.fi

7.4 Asiakaspalautejärjestelmä

Palautetta kerätään sekä suullisesti, että kirjallisesti tai verkkolomakkeella, joka löytyy yrityksen verkkosivuilta. Kaikilla palvelun ostajilla on mahdollisuus palautteen antoon. Kaikki palautteet käsitellään yrityksen viikko palaverissa. Toimintaa muutetaan tarpeen mukaan. Palautteen käsittelystä tai toiminnan muutoksista ilmoitetaan myös palautteen antajalle.

7.5 Asiakkaan tai omaisen ohjeistus ongelmatilanteissa toimimisessa

Mikäli asiakas on tyytymätön saamaansa hoitoon, hänellä on oikeus tehdä asiasta muistutus terveydenhuollon palveluista vastaavalle johtajalle. Toiminta yksiköllä on nimetty potilasasiamies, joka neuvoo asiakasta muistutuksen tekemisessä. Kunta vastaa sosiaaliasiamiehen nimeämisestä. Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot löytyvät asiakkaan kotihoitokansiosta. Muistutukset käsitellään toimintayksikössä viipymättä, kuitenkin kuukauden sisällä.

7.6 Lääkitysturvallisuusauditointi

Lääkehoidon turvallisuutta seurataan vaara- ja haittatapahtuma ilmoitusten avulla. Mikäli ilmoituksia tulee paljon, olisi hyvä tehdä lääketurvallisuus auditointi. Lääkehoidon turvallisuusauditointi suositellaan tehtäväksi yrityksen ulkopuolisen henkilön toimesta, joka tuntee kotihoiton lääkehoidon toteutuksen.

Aika ja paikka

26.11.21 Kuopio

Vastuulääkärin allekirjoitus ja nimenselvennys

Ossi Nerg

8. LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN LIITTEET

Liite 1. Lääkepoikkeaman ilmoituslomake Ehta Hoiva Oy

Lääkepoikkeaman ilmoituslomake Ehta Hoiva Oy

Lääkevirheen/ - poikkeaman ilmoitus

Päiväys: _____ kellonaika: _____
Tapahtuma paikka _____
Lääkevirhe liittyi: jakamiseen   annosteluun määräämiseen   säilytykseen muu syy:
Lääkepoikkeaman kuvaus
Kuinka tilanne hoidettiin ja kenelle ilmoitettiin

Tilanteeseen myötävaikuttaneet tekijät ja miten tilanne olisi ennaltaehkäistävässä

Jatkotoimenpiteet, raportointi ja seurantasuunnitelma

Ilmoituksen käsittelyyn otto päivämäärä:

Vastaavan sairaanhoitajan allekirjoitus _____